

Radicale vernieuwing zorg

Ondersteund door

Update actieteam Zorgzame gemeenschappen - 'Soms is het beste antwoord een vraag'

Geplaatst op 27 september 2024

Sociaal sterke buurten en wijken, waar het gewone leven voorop staat in plaats van de zorg. Hoe kunnen we daar zo aan bouwen, dat mensen een waardevol leven kunnen leiden, ook als zij zorg nodig hebben?
Vernieuwers in de verpleeghuiszorg en zorg thuis, langdurige ggz en gehandicaptenzorg samen bundelen krachten in hun zoektocht. Een terugblik op de laatste bijeenkomst en uitnodiging voor de volgende, op 16 oktober.

Eerder dit jaar werden deelnemers aan het actieteam 'Zorgzame gemeenschappen' van de beweging Radicale vernieuwing, tijdens een bijeenkomst geïnspireerd door Ben van Essen ([Het LaefHoês](#)). Na zijn presentatie gingen we met hem in op de vraag: wat heb je als burgerinitiatief nodig van professionele organisaties om je heen, om zorgzame gemeenschappen te helpen? Deelnemers gaven toen ook aan: we willen verder aan de slag met onze eigen vraagstukken en dingen waar we als zorgorganisatie tegenaan lopen in de zoektocht naar zorgzame gemeenschappen.

Droom, ervaring en dilemma's

Zo gezegd, zo gedaan. Vlak voor de zomer leggen drie actieteamleden hun eigen droom, ervaring en dilemma's aan de andere deelnemers voor tijdens een vervolgbijeenkomst. Caroline Beentjes (bestuurder Samen), Rick Hogenboom (bestuurder De Posten) en Frank Kodden (bestuurder Vereen – voorheen Driezorg en Zonnehuisgroep IJssel-Vecht) bijten zo het spits af. Hun voorbereiding op de bijeenkomst helpt de insteek van hun lokale initiatief al vooruit. En tijdens de bijeenkomst vinden ze een groep mensen vanuit andere zorgorganisaties, bewonersinitiatieven, zorgkantoren, en overheid die met hen meedenken. Dat doen ze vanuit de [droom](#) van de vernieuwingsbeweging. De bestuurders hopen deze dag op

kruisbestuiving, hoe je vanuit verschillende perspectieven kunt kijken naar de uitdagingen en verdere mogelijkheden.

Specifiek wordt ook aangegeven: "Ik geloof wel in experimenten: uit gaan proberen, gewoon doen en kijken waar je tegenaan loopt in plaats van alles van tevoren te bedenken. Ik zou het allermooiste vinden als we vanuit Radicale vernieuwing vandaag een eerste aanzet kunnen maken om de komende tijd op een of andere manier een vorm te vinden met elkaar om daar ruimte voor te maken."

De bijeenkomst gaat van start met een gedicht:

Soms is het beste antwoord een vraag

*Heb je vragen lief
Heb geduld met alles wat onopgelost is in je hart
en probeer je vragen met liefde te bezien,
als kamers die gesloten zijn.
Of als boeken in een volslagen vreemde taal.
Zoek nog niet naar antwoorden.
Die kunnen je nog niet gegeven worden,
omdat je niet in staat zou zijn ze te leven.
Het gaat erom alles 'te leven'.*

*Leef nu de vragen.
Misschien zul je dan geleidelijk,
zonder het te merken,
jezelf, ooit op een dag,
in het antwoord terug vinden.*

- Rainer Maria Rilke -

"Voor vandaag, wees gerust als niet alle vragen beantwoord zijn. Het antwoord dient zich wel een keer aan." Aldus Vera Jansweijer (coördinator Radicale vernieuwing), na het voorlezen van het gedicht.

Onze buurt De Posten

In Enschede Zuid bouwt vernieuwer De Posten samen met buurtbewoners en partners 'onze buurt De Posten'. Buurtbewoners en professionals vertellen in deze video hun verhaal, waar het mee begon in deze buurt (2020):

Meer over 'onze buurt De Posten':

- kun je lezen vanaf pagina 25 in de publicatie: [Samenwerken aan leefbare en vitale buurten. 'Zo doen we dat!' \(2022\)](#);

- op het [YouTube-kanaal](#) van onze buurt De Posten zijn ook video's over (meer recente) ontwikkelingen te vinden.

Mooi Leven in Warmenhuizen

Ook in Noord-Holland zijn ze al een tijd actief met de beweging richting een meer zorgzame gemeenschap. Ze ontdekken er fundamenteel nieuwe manieren om de zorg te organiseren. Wietse de Vries, programmadirecteur transitie bij Samen in een [eerdere evaluatie](#) van 'Mooi Leven in Warmenhuizen': "We hebben op drie niveau's leeropbrengsten, zoals wij dat graag noemen, gegenereerd. We hebben geleerd 1) hoe we een beweging op gang kunnen brengen, 2) hoe we een cultuuromslag vorm kunnen geven en 3) hoe we concrete zorgtechnische zaken kunnen verbeteren, zoals het verlichten van administratieve lasten of het aanbieden van nieuwe contractvormen voor medewerkers."

De Vries vervolgt: "Het Living Labs [dat in 2020 startte, red.] heeft ons veel opgebracht. Maar er zijn ook dingen misgegaan. Briljante mislukkingen, zo noemen we ze ook wel. Eén van de grote dingen die mislukte was de betrokkenheid van de inwoners. Met alle goede moed hebben we dorpsbijeenkomsten georganiseerd, waar vervolgens niemand op afkwam. Dat betekende dat we echt out-of-the-box moesten denken hoe we die betrokkenheid wel konden versterken. Dat is ons gelukt."

"In algemene zin hebben we gezien dat mensen, door het label van Living Labs, meer ruimte voelden. Ze ervaren meer vrijheid, meer autonomie en zeggenschap en meer draagvlak voor nieuwe dingen proberen en veranderingen in gang te zetten."

'Doe het niet omdat we de zorg anders niet meer aankunnen'

Hoewel urgentiebesef en uitdagingen ook bij Samen startpunt waren, is de allerbelangrijkste tip van Wietse de Vries: "Focus op de waarden van het individu. Doe het niet vanuit de noodzaak om te bezuinigen of omdat we de zorg anders niet meer aankunnen."

Meer over de aanpak en successen in Warmenhuizen, en hun tips voor andere vernieuwers, lees je in [dit artikel](#).

Lonkend perspectief Vereen

In Zwolle en omgeving wordt toegewerkt naar een nieuw samenspel met de lokale gemeenschap, waarin de locaties van Vereen een 'Huis in de wijk' zijn. "Dat vraagt van mij en onze collega's dat we kunnen meanderen: nog niet wetend waar het allemaal toe leidt en wat de route precies is, en daarin meebewegen met wat nodig is." Aldus bestuurder Frank Kodden.

Vereen organiseerde [deze zomer](#) een eerste 'kampvuurfestival', mede geïnspireerd op de [Kampvuurgesprekken](#) binnen de beweging Radicale vernieuwing. "Over het ontmoeten, het samen ervaren en prachtige gesprekken over het anders kijken, denken en doen in de transitie van de ouderenzorg." Frank Kodden: "Wow wat is er een energie vrijgekomen. Dit vuur is niet meer te doven. Met een brandend verlangen en met een kloppend warm hart geven we taal, vorm en inhoud aan de transitie van zorg naar leven."

Werk aan de winkel

Er is tijdens deze bijeenkomst veel gezegd, geïnspireerd, en er is inderdaad een basis gelegd om elkaars krachten vanuit de beweging Radicale vernieuwing verder te gaan benutten rondom dit onderwerp. Want de ervaring tijdens de bijeenkomst is ook dat er nog wel het nodige te doen is. Misschien dat Vera dat ook al wel aanvoelde toen ze aangaf: "Voor vandaag, wees gerust als niet alle vragen beantwoord zijn. Het antwoord dient zich wel een keer aan."

16 oktober is iedereen in elk geval uitgenodigd voor de volgende bijeenkomst, de behoefte in het actieteam is om ook specifiek de (rol van) zorgverzekeraars – wat zijn hun ontwikkelvragen? – te bespreken, en ook de rol van toezicht bij de ontwikkeling naar zorgzame gemeenschappen. Dus die onderwerpen staan op het programma, [kijk hier voor meer informatie](#). Ook deelnemers uit de gehandicaptenzorg zijn 16 oktober aanwezig die ook met dit onderwerp verder willen.

Inzichten deelnemers

Tot slot enkele ervaringen en inzichten van deelnemers:

- “Wat ik meeneem is het inzicht dat we allemaal op zoek zijn naar hoe geven we de zorg en samenleving op een andere manier vorm: het zijn niet alleen mijn eigen vraagstukken, ik sta hier niet alleen in. Je kunt het ook eigenlijk niet meer alleen doen, je hebt iedereen erbij nodig. Het is niet iets dat je vanuit de raad van bestuur kunt verzinnen, het is iets waar je iedereen in moet meenemen, zowel intern als extern. Je kunt het niet zonder de medewerkers, maar je moet ook de familie en buurt betrekken – dus echt in netwerken denken en die ondersteunen. Hoe ga je dat doen?”
- “Het is essentieel dat je in de zorgorganisatie hier ruimte voor hebt en dat je het organiseert met elkaar. Als je dat niet doet kun je buiten je eigen organisatie van alles willen, maar dan kom je maar tot zo ver. Je kunt wel starten, maar zonder plek en ruimte in je eigen organisatiecultuur voor deze omslag, kom je maar tot bepaalde hoogte en kan er ook weerstand ontstaan die averechts werkt. Het gaat dus ook om het bouwen aan mogelijkheden, geduld.”
- “Als je iets meer wil met elkaar, dan moet je elkaar leren kennen en waarderen. Weten wat je nodig hebt, weten wat iedereen te bieden heeft en dat ook waarderen. Doe je dat vanuit een ludieke en positieve insteek, dan kan dat heel veel effecten hebben en leiden tot energie en zingeving.”
- “We willen het allemaal heel snel en groot, maar soms begint het gewoon zo klein als de bitterbal op vrijdagavond. Aansluiten bij wat er al is en laagdrempelige activiteiten kunnen helpen om dit proces richting zorgzame buurten te ondersteunen.”

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: [Betrekken directe omgeving](#)

Trefwoorden: [Bestuurders](#), [burgerinitiatieven](#), [Buurtbewoners](#), [de posten](#), [Medewerkers](#), [Naasten](#), [samen werken](#), [vereen](#), [Vrijwilligers](#), [vws-ministerie](#), [waardevol samen leven](#), [Woonzorggroep Samen](#), [Zorgkantoren](#)